

Rozjímání
s papežem
Františkem

postní doba 2023

1. neděle postní

Evangelium první neděle postní každoročně prezentuje epizodu Ježíšových pokušení, kdy jej Duch Svatý, který na něho sestoupil při křtu v Jordánu, vyvedl na poušť, aby tam před svým veřejným vystoupením otevřeně čtyřicet dní čelil Satanovi. Pokušitel se snaží odradit Ježíše od Otcova plánu, totiž od cesty oběti a lásky, na níž má sebe sama dát jako výkupné, a chce jej přimět, aby se vydal snadnou cestou úspěchu a moci. Duel mezi Ježíšem a Satanem probíhá ve střetech citátů z Písma svatého. Ďábel totiž Ježíšovi, aby jej odvrátil od cesty kříže, předkládá falešné mesiášské naděje: ekonomický blahobyt naznačený v možnosti proměňovat kameny v chléb; okázalé a senzační vystoupení představované ideou vrhnout se dolů z vrcholu jeruzalémského chrámu a nechat se zachytit a nést anděly; a nakonec přímočarou nabídkou moci a vlády výměnou za poklonu Satanovi. To jsou tři druhy pokušení, které dobře známe také my.

Ježíš všechna pokušení rázně odmítá a prokazuje pevnou vůli vydat se cestou stanovenou Otcem, bez jakéhokoli kompromisu s hříchem a s logikou tohoto světa. Dobře si povšimněte, jak Ježíš odpovídá. Se Satanem nediskutuje, jako to učinila Eva v pozemském ráji. Ježíš dobře ví, že se Satanem nelze vést dialog, protože je velmi rafinovaný. Proto Ježíš, místo aby vedl dialog jako Eva, dává přednost úkrytu v Božím Slově a odpovídá silou tohoto Slova. Pamatujme si, že ve chvíli svých pokušení nás před Satanem neubrání argumenty, ale vždycky Boží Slovo. To nás zachrání. Pán nám ve svých odpovědích za použití Božího Slova především připomíná, že „nejen z chleba žije člověk, ale z každého slova, které vychází z Božích úst“. (*Mt 4,4*; srv. *Dt 8,3*) To nám dává sílu a podporuje nás v boji proti světské mentalitě, která snižuje člověka na úroveň primárních potřeb a odnímá mu hlad po tom, co je pravé, dobré a krásné, hlad po Bohu a jeho lásce. Kromě toho připomíná, že „je psáno: Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit“. (*Mt 4,10*) Musíme se tedy zbavit idolů a marností a stavět svůj život na tom, co je podstatné.

Ježíšova slova se potom konkrétně projeví v jeho činech. Jeho absolutní věrnost Otcovu plánu lásky jej po třech letech přivede ke konečnému účtování s „vládcem tohoto světa“ (*Jan 16,11*) v hodině umučení a ukřižování. Tam Ježíš dosáhne svého definitivního vítězství, vítězství lásky!

Drazí bratři, postní doba je vhodnou příležitostí pro nás všechny, abychom se vydali cestou obrácení a upřímně se konfrontovali s dnešním evangeliem.

Obnovme svoje křestní sliby, zřekněme se Satana a všech jeho skutků a svodů – protože on je svůdce – a ubírejme se Božími stezkami, abychom „došli k Velikonocům v radosti Ducha Svatého“ (vstupní modlitba 1. neděle postní).

(Promluva papeže Františka před modlitbou Anděl Páně, 9.3.2014)

2. neděle postní

Dnes nám evangelium prezentuje událost Proměnění. Je to druhá etapa postní doby. Tou první byla pokušení na poušti z minulé neděle; druhou je Proměnění. Ježíš „vzal s sebou Petra, Jakuba a Jana a vyvedl je na horu, aby byli sami“ (Mt 17,1) Hora je v Bibli místem blízkosti Boha a niterného setkání s ním; místem modlitby a přebývání v Pánově přítomnosti. Když vystoupí na horu, Ježíš se před třemi učedníky promění, zazáří a ukáže svoji krásu. A potom se objeví Mojžíš a Eliáš, kteří s ním rozmlouvají. Jeho tvář září jako slunce a jeho oděv je bílý jako světlo, takže Petr je ohromen natolik, že by si přál zůstat a jakoby onu chvíli zadržet. Nato však shůry zazní hlas Otce, který prohlašuje Ježíše za svého milovaného Syna a praví: „Toho poslouchejte!“ (Mt 17,5) Toto slovo je důležité! Náš Otec řekl apoštolům a říká také nám: Poslouchejte Ježíše, protože je to můj milovaný Syn. Mějme tento týden tato slova na mysli i v srdci: Poslouchejte Ježíše! To neříká papež, nýbrž Bůh Otec nám všem, mně, vám a všem. Je to pomůcka na cestu vpřed postní dobou. Poslouchejte Ježíše. Nezapomeňte.

Tato Otcova výzva je velmi důležitá. My, Ježíšovi učedníci, jsme povoláni být lidmi, kteří poslouchají jeho hlas a berou jeho slova vážně. Abychom Ježíše poslouchali, musíme mu být nablízku, následovat jej, jako to činily zástupy v evangeliu, které jej provázely na cestách Palestinou. Ježíš neměl nějakou stálou katedru či kazatelnu. Byl potulným učitelem, jenž podával nauku, kterou přijal od Otce, na cestách ne vždy předvídatelných a občas neschůdných. Následujme Ježíše a tak jej poslouchejme, ale poslouchejme také Ježíše v jeho psaném Slovu, v evangeliu. Zeptám se vás: Čtete si každý den v evangeliu? Ano, ne... Ano, ne (opakuje papež po zvoláních zdola) Půl na půl. Někteří ano, někteří ne. Je to však důležité! Čtete evangelium! Je dobré nosit evangelium s sebou v kapse, v tašce a kdykoli během dne si z něj kousek přečíst. Kdykoli během dne si vyndám z kapsy evangelium a kousek si přečtu; jen krátkou pasáž. Tam k nám promlouvá Ježíš, v evangeliu! Pamatujte na to. Není to těžké a nemusejí být ani všechny čtyři evangelia. Stačí mít jedno malé evangelium. Mějme jej u sebe, protože je to Slovo Ježíšovo a můžeme jej tak poslouchat.

Z této události Proměnění bych rád vyvodil dvě důležité věci, které shrnu dvěma slovy: výstup a sestup. Potřebujeme jít do ústraní, vystoupit na horu do prostoru ticha, abychom našli sami sebe a lépe vnímali Pánův hlas. To děláme v modlitbě. Nemůžeme tam ale zůstat. Setkání s Bohem v modlitbě

nás nutí znovu „sestoupit z hory“ a vrátit se dolů, do nížiny, kde potkáváme mnohé bratry obtížené námahami, nemocemi, nespravedlnostmi, nevědomostí, materiální i duchovní chudobou. Jsme povoláni přinášet těmto svým bratřím plody zkušenosti, kterou jsme s Bohem učinili, a sdílet obdrženou milost. A jedno je pozoruhodné: když slyšíme Ježíšovo Slovo, posloucháme Ježíšovo Slovo a máme je v srdci, pak roste. A víte, jak roste? Tím že je dáme druhému! Kristovo Slovo v nás roste, když je hlásáme a podáváme druhým! A to je křesťanský život. To je posláním celé církve, všech pokřtěných, nás všech: poslouchat Ježíše a nabízet jej druhým. Nezapomeňme tento týden poslouchat Ježíše! A pamatujte na to evangelium. Noste s sebou v kapse či tašce malé evangelium a během dne si v něm kousek přečtěte.

A nyní se obraťme k naší Matce Marii a svěřme se jejímu vedení, abychom mohli s vírou a velkodušností pokračovat v cestě postní dobou a naučit se v modlitbě trochu více stoupat vzhůru, naslouchat Ježíši i sestupovat s bratrskou láskou a Ježíše zvěstovat.

(Promluva papeže Františka před modlitbou Anděl Páně, 16.3.2014)

3. neděle postní

Dnešní evangelium nám podává setkání Ježíše se samařskou ženou, ke kterému došlo ve městě Sychar u starobylé studny, kam žena denně chodila pro vodu. Onoho dne tam potkala Ježíše, který tam seděl „unavený chůzí“ (*Jan 4,6*) a ihned ji oslovil: „Dej mi napít.“ (*Jan 4,7*) Překonal tak bariéru nevraživosti, která existovala mezi Židy a Samaritány, a prolomil schémata předsudků vůči ženám. Jednoduchá prosba je začátkem otevřeného dialogu, s jehož pomocí Ježíš delikátně vstupuje do vnitřního světa osoby, se kterou by podle sociálních schémat neměl ani promluvit. Ale Ježíš to činí. Nemá strach. Jakmile Ježíš spatří člověka, obrací se k němu, protože jej má rád. Nás všechny má rád. Nikdy se kvůli předsudku nezastaví před žádnou osobou. Ježíš jí ukáže její situaci, aniž by ji soudil, dá jí najevo ohleduplnost a uznání, a tak v ní vzbudí touhu překročit každodenní rutinu.

Ježíš nežíznil ani tak po vodě, ale spíše po setkání s vyprahlou duší. Potřeboval potkat Samaritánku, aby jí otevřel srdce. Žádá ji o napití, aby poukázal na žízeň, kterou měla ona sama. Ženu toto setkání osloví. Začne klást Ježíšovi hluboké otázky, které v hloubi nosíme všichni, ale často je ignorujeme. Také my v sobě nosíme takové otázky, ale nenacházíme odvahu položit je Ježíši! Postní doba, drazí bratři a sestry, je příhodným časem, abychom pohlédli do svého nitra, umožnili svým nejopravdovějším duchovním potřebám vyjít najevo a v modlitbě prosit Pána o pomoc. Příklad Samaritánky nás vybízí, abychom řekli: „Ježíši, dej mi tu vodu, po níž nebudu žíznit navěky.“

Evangelium říká, že učedníci se divili, že jejich Mistr mluvil s tou ženou. Pán je však větší než předsudky, a proto se nebál dát do řeči se Samaritánkou. Milosrdenství je větší než předsudek a Ježíš je nesmírně milosrdný. Výsledkem tohoto setkání u studny byla proměna ženy, která tam „nechala svůj džbán“ (*Jan 4,28*), se kterým přišla pro vodu, a běžela do města vyprávět o tom, co mimořádného prožila. „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem udělala. Snad je to Mesiáš?“ (*Jan 4,29*) Byla nadšená. Šla ke studni pro vodu, a našla jinou vodu, živou vodu milosrdenství, která tryská do života věčného. Nalezla vodu, kterou vždycky hledala! Běží do města, onoho města, které ji posuzovalo, odsuzovalo a odmítalo, a hlásá, že potkala Mesiáše, někoho, kdo jí změnil život. Každé setkání s Ježíšem nám totiž vždycky mění život. Je to krok vpřed, krok blíže k Bohu. Každé setkání s Ježíšem nám tak mění život. Vždycky, vždycky je to tak.

My rovněž nacházíme v tomto evangeliu podnět k tomu, abychom „nechali stranou svůj džbán, symbol všeho toho, co je zdánlivě důležité, ale vzhledem k Boží lásce ztrácí význam. Všichni máme nějaký takový džbán, nebo dokonce více. Ptám se vás i sebe: „Co je tvým vnitřním džbánem, který tě tíží a vzdaluje od Boha?“ Nechme jej trochu stranou a srdcem naslouchejme hlasu Ježíše, který nám nabízí jinou vodu, tu která nás přibližuje Pánu. Jsme povoláni znovu objevit důležitost a smysl svého křesťanského života, který začíná křtem, a jako Samaritánka svým bratřím dosvědčovat. Co dosvědčovat? Radost! Svědčit o radosti ze setkání s Ježíšem, protože – jak jsem řekl – každé setkání s Ježíšem nám změní život a každé setkání s Ježíšem nás také naplní radostí, onou radostí, která přichází zevnitř. Takový je Pán. A vyprávět pak o divech, jež umí učinit Pán v našem srdci, když máme odvahu nechat stranou svůj džbán.

(Promluva papeže Františka před modlitbou Anděl Páně, 23.3.2014)

4. neděle postní

Dnešní evangelium nám prezentuje příběh člověka, který je od narození slepý a kterému Ježíš daruje zrak. Dlouhé vyprávění začíná u slepce, který začne vidět, a končí – což je zajímavé – u těch, kteří se domnívají, že vidí, ale v duši zůstávají slepí. Evangelista Jan podává tento zázrak sotva dvěma verši, protože chce přitáhnout pozornost nikoli k zázraku samotnému, ale k tomu, co se událo potom, k diskuzím, které vyvolal, a také klevetám. Dobrý skutek, skutek lásky, častokrát vyvolá klevety a diskuze, protože jsou i takoví, kteří nechtějí vidět pravdu. A evangelista Jan chce obrátit pozornost k tomu, co se stává i v naší době, je-li vykonán nějaký dobrý skutek. Uzdravený slepec je nejprve vyslýchán užaslým zástupem těch, kteří viděli zázrak a táží se, potom také učitelé zákona. A ti vyslýchají také jeho rodiče. Nakonec uzdravený slepec uvěří a to je ta největší milost, které se mu od Ježíše dostalo, tedy nejenom to, že vidí, ale že poznává Ježíše a spatřuje v něm „světlo světa“ (*Jan 9,5*).

Zatímco slepec postupně přichází ke světlu, učitelé zákona stále více upadají do své vnitřní slepoty. Zavření ve svých předsudcích, věří, že už mají světlo, a proto se neotevírají Ježíšově pravdě. Činí všechno proto, aby popřeli zřejmost. Zpochybní totožnost uzdraveného člověka, potom negují uzdravující Boží skutek pod záminkou, že v sobotu Bůh nic nekoná. A nakonec začnou pochybovat, že se onen člověk narodil slepý. Jejich uzavřenost vůči světlu se stane agresivní a vyústí ve vyhnání uzdraveného člověka z chrámu. Vyhnali jej.

Slepcova cesta naproti tomu prochází etapami. Začíná poznáním jména Ježíš. Neví o něm nic jiného, když říká: „Člověk jménem Ježíš udělal bláto, kterým mi pomazal oči.“ (*Jan 9,11*) Na dotěrné otázky učitelů nejprve o tomto člověku říká, že jej považuje za proroka (*Jan 9,17*), a potom, že pochází od Boha (*Jan 9,31*). Když byl vyhnán z chrámu a vyloučen ze společnosti, potkává jej Ježíš znovu a „otevírá mu oči“ podruhé tím, že mu vyjevuje svoji totožnost a říká mu, že je Mesiáš. A tehdy slepec prohlásí: „Věřím, Pane!“ (*Jan 9,38*) a padá před ním na kolena. Tato pasáž evangelia ukazuje drama vnitřní slepoty mnoha lidí, i té naší, protože i my někdy máme momenty vnitřní slepoty.

Náš život se někdy podobá životu onoho slepce, který se otevřel světlu a Bohu, otevřel se milosti. A někdy je bohužel trochu jako život oněch učitelů zákona. Z výše své pýchy soudíme druhé, a dokonce i Pána! Dnes jsme

vybízení otevřít se Kristovu světlu, abychom ve svém životě přinášeli plody a odstranili jednání, které není křesťanské. Všichni jsme křesťané, ale všichni, všichni někdy jednáme nekřesťansky, dopouštíme se hříšného jednání. A máme tedy tohoto jednání litovat, odstranit ho a odhodlaně se ubírat cestou svatosti, jež pramení ve křtu, který nás osvěcuje, abychom – jak nám připomíná sv. Pavel – mohli jednat jako „děti světla“ (Ef 5,8): pokorně, trpělivě a milosrdně. Učitelé zákona neměli ani pokoru, ani trpělivost, ani milosrdenství.

Radím vám, abyste si dnes, až se vrátíte domů, přečetli právě tuto 9. kapitolu Janova evangelia. Budete z toho mít užitek, protože spatříte cestu od slepoty ke světlu i tu druhou, špatnou cestu vedoucí do hlubší slepoty. A ptejte se: jak si stojí naše srdce? Jaké je moje srdce, jaké je tvoje srdce, jaké je naše srdce? Mám otevřené srdce, nebo zavřené? Otevřené, nebo zavřené vůči Bohu? Otevřené, nebo zavřené vůči bližnímu? Vždycky v sobě máme jakousi uzavřenost zrozenou z hříchu, pochybení a omylů. Nemějme strach, nemějme strach! Otevřme se Pánovu světlu: on nás ustavičně očekává. Stále na nás čeká, aby nám umožnil vidět lépe, dal nám více světla a odpustil nám. Nezapomeňme, že on nás očekává vždycky.

(Promluva papeže Františka před modlitbou Anděl Páně, 30.3.2014)

5. neděle postní

Evangelium této páté neděle postní nám podává Lazarovo vzkříšení. Je to vrchol podivuhodných znamení, která vykonal Ježíš. Je to gesto příliš velké, příliš zřetelně božské, než aby bylo tolerováno velekněžími, kteří poté, co se o této skutečnosti dověděli, pojali rozhodnutí Ježíše zabít (srv. *Jan 11,53*).

Lazar byl již tři dny mrtev, když Ježíš přišel a řekl jeho sestřám, Martě a Marii, slova, která jsou navždy vepsána do křesťanské paměti: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i když umřel, bude žít a žádný, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky.“ (*Jan 11,25*) Na základě těchto Ježíšových slov věříme, že život toho, kdo věří v Ježíše a následuje jeho přikázání, bude po smrti proměněn v život nový, plný a nesmrtelný. Jako Ježíš se svým vlastním tělem vstal z mrtvých, ale nevrátil se do pozemského života, tak my budeme vzkříšení se svými těly, která budou proměněna na těla oslavená. On nás čeká u Otce a moc Ducha svatého, který jej vzkřísil, vzkřísí také každého, kdo je s ním sjednocen.

Před hrobem svého přítele Lazara Ježíš „mocným hlasem zvolal: Lazare, pojd' ven! A mrtvý vyšel, ovázan na ruku i nohou pruhy plátna a s tváří omotanou šátkem.“ (*Jan 11,43–44*) Toto rezolutní zvolání patří každému člověku, neboť všichni jsme poznamenáni smrtí, my všichni. Je to hlas toho, kdo je Pánem života a chce, abychom „ho měli v hojnosti“ (*Jan 10,10*) všichni. Kristus se nevzdává před hroby, které jsme si vybudovali svými volbami zla a smrti, svými pochybeními a svými hříchy. On nerezignuje! Vyzývá nás, takřka nám přikazuje, abychom vyšli z hrobů, do nichž jsme se uvrhli svými hříchy. Nepřetržitě nás volá, abychom vyšli ze tmy vězení, do něhož jsme se zavřeli, spokojeni s falešným, sobeckým a průměrným životem. „Pojd' ven!“ říká nám. „Pojd' ven!“ Je to krásná pobídka k pravé svobodě a k tomu, abychom se nechali uchvátit těmito slovy, která dnes Ježíš říká každému z nás. Je to pozvání k tomu, abychom se nechali vysvobodit z plátěných pruhů pýchy, protože pýcha z nás činí otroky, otroky nás samých, otroky mnoha bůžků a spousty věcí. Naše vzkříšení začíná odtud, tedy rozhodnutím poslechnout tento Ježíšův příkaz a vyjít na slunce, k životu, a tím, že necháme z tváře spadnout své masky. Často jsme maskováni hříchem, masky musí dolů a my najdeme odvahu své původní tváře, stvořené k obrazu a podobě Boží.

Ježíšovo gesto, které vzkřísilo Lazara, ukazuje, kam až může sahat síla Boží milosti, a tedy kam až může sahat naše konverze, naše změna. Poslyšte dobře: Boží milosrdenství nabízené všem nemá mezí! Dobře si tuto větu

zapamatujte. A můžeme ji říci všichni společně: Boží milosrdenství nabízené všem nemá mezí! Říkejme spolu: Boží milosrdenství nabízené všem nemá mezí! Pán je vždy připraven odvalit náhrobní kámen našich hříchů, které nás dělí od něho, který je světlem živých.

(Promluva papeže Františka před modlitbou Anděl Páně, 6.4.2014)

Květná neděle

Tento týden začíná slavnostním procesím s olivovými ratolestmi. Všechen lid vítá Ježíše. Děti a mládež zpívají a oslavují Ježíše. Tento týden vede k tajemství Ježíšovy smrti a vzkříšení. Vyslechli jsme Pašije. Prospěje nám, položíme-li si jedinou otázku: Kdo jsem já? Kdo jsem já před svým Pánem? Kdo jsem já tváří v tvář Ježíši, který slavnostně vchází do Jeruzaléma? Jsem schopen vyjádřit svoji radost, chválit jej? Anebo zaujímám odstup? Kdo jsem já ve vztahu k trpícímu Ježíši?

Slyšeli jsme mnoho jmen. Skupina mocných, pár kněží, farizeů, učitelů zákona, kteří byli rozhodnuti jej zabít. Čekali na příležitost, kdy se jej zmocnit. Jsem snad jako někdo z nich?

Slyšeli jsme také jméno Jidáš. Třicet stříbrných. Jsem jako Jidáš?

Slyšeli jsme další jména učedníků, kteří nic nechápali a spali, zatímco Pán trpěl. Je můj život ospalý?

Anebo jsem jako učedníci, kteří nechápali, co znamená zradit Ježíše? Jako onen učedník, který chtěl všechno vyřešit mečem? Jsem jako oni?

Jsem jako Jidáš, který finguje lásku a dává Mistrovi polibek, aby jej zradil a nechal zajmout? Jsem zrádce?

Jsem jako oni mocní, kteří narychlo svolávají soud a hledají falešné svědky? Jsem jako oni? A když si takto počínám, pokud si tak počínám, věřím, že tak zachráním lid?

Jsem jako Pilát? Když vidím, že situace je svízelná, myji si ruce, nedovedu přijmout svoji odpovědnost a nechávám lidi odsoudit nebo je sám odsuzuji?

Jsem jako onen zástup, který nevěděl přesně, zda se jedná o náboženské shromáždění, soud nebo cirkus, a zvolí si Barabáše? – Je jim to jedno. Zábavnější bylo ponížit Ježíše.

Jsem jako vojáci, kteří bijí Pána, plivou na něj, inzultují jej a baví se ponižováním Pána?

Jsem jako Šimon z Kyrény, který se unavený vracel z práce, ale měl dobrou vůli a pomohl Pánovi nést kříž?

Jsem jako ti, kdo přicházeli pod kříž a posmívali se Ježíšovi: „Byl tak odvážný! Ať sestoupí z kříže a uvěříme v něho!“? Vysmívali se Ježíšovi...

Jsem jako ony odvážné ženy a jako Ježíšova Matka, které tam byly a mlčky trpěly?

Jsem jako Josef, tajný uředník, který s láskou odnáší Ježíšovo tělo, aby jej pohřbil?

Jsem jako oni velekněží, kteří šli druhý den za Pilátem, aby mu řekli: „Podívej, tamten říkal, že vstane z mrtvých, tak ať nedojde k dalšímu podvodu.“? A zablokují život, zapečetí hrob, aby bránili doktrínu a život nevyšel ven.

Kde je moje srdce? Které z těchto osob se podobám?

Tato otázka ať nás provází během celého tohoto týdne.

(Promluva papeže Františka před modlitbou Anděl Páně, 13.4.2014)